

Gebelerin Gebelikle İlgili Konularda İnternet Kullanımı ve Etkili Faktörler

Internet Use of Pregnant Women and Effective Factors on Pregnancy Related Issues

Tuba Güner Emül , Duygu Vefikuluçay Yılmaz , Rabiye Vural , Asiye Uzel , Gülfıya Bebitova

Öz

Amaç: Araştırma gebelerin gebelikle ilgili konularda internet kullanımını değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini Aralık 2018-Şubat 2019 tarihleri arasında bir kamu hastanesinin kadın doğum polikliniklerine başvuran toplam 433 gebe oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, gebelerin sosyo-demografik özellikleri ile gebelikle ilgili konularda internet kullanımına yönelik sorulardan oluşan veri toplama formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler sayı, yüzde ve ki-kare testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Gebelerin yaş ortalaması $28,0 \pm 5,6$ olup, %62,1'i de çekirdek aile yapısına sahiptir. Araştırmaya katılan gebelerin %72,5'inin gebelikle ilgili konulara yönelik internet kullandıkları, bunların %64,3'ü gebelik belirtileri, %59,2'si gebelikte meydana gelen sorunlara yönelik öneriler, %58,5'i gebelikte meydana gelen değişiklikleri araştırmak için kullandıkları saptanmıştır. Gebelerin %31,2'i internet bilgilerini sağlık personeli ile paylaştıkları saptanmıştır. Gebelerin öğrenim ve ekonomik durumları ile gebelikte internet kullanma arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p=0,00$).

Sonuç: Araştırmamızda gebelerin yarısından fazlasının gebeliğe yönelik konularda internet kullandıkları ve büyük bir kısmının bu bilgilere güvendikleri belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Gebelik, internet kullanımı, gebe, teknoloji

ABSTRACT

Objective: The research was conducted as a descriptive study in order to evaluate the internet usage of pregnant women about pregnancy related issues.

Method: The sample of the study consisted of 433 pregnant women who applied to gynecology outpatient clinics of a public hospital between December 2018 -February 2019. The data of the study was collected with a data collection form consisting of questions about the socio-demographic characteristics of pregnant women and internet usage in pregnancy related subjects. The obtained data were analyzed using number, percentage and chi-square test.

Results: The mean age of the pregnant women was 28.0 ± 5.6 , 72.5% of pregnant women used internet for pregnancy related subjects, 64.3% of them pregnancy symptoms, 59.2% suggestions for problems that occurred during pregnancy, 58.5% to investigate changes in pregnancy It was determined that they use. It was found that 31.2% of the pregnant women shared their internet information with health personnel. There was a significant relationship between education and economic status of pregnant women and internet use during pregnancy ($p = 0.00$).

Conclusion: In our study, it was determined that more than half of pregnant women use internet for pregnancy related issues and most of them trust this information.

Keywords: Pregnancy, internet use, pregnant, technology

Received/Geliş: 21.10.2019

Accepted/Kabul: 21.04.2022

Published Online: 25.04.2022

Cite as: Güner Emül T, Vefikuluçay Yılmaz D, Vural R, Uzel A, Bebitova G. Gebelerin gebelikle ilgili konularda internet kullanımı ve etkili faktörler. Jaren. 2021;7(3):130-135.

Tuba Güner Emül

Mersin Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, Mersin, Türkiye

✉ tubaguner2007@hotmail.com

ORCID: 0000-0002-6284-9419

D. Vefikuluçay Yılmaz

0000-0002-9519-7939

Mersin Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, Mersin, Türkiye

R. Vural 0000-0003-4003-7732

Mersin Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, Mersin, Türkiye

A. Uzel 0000-0001-6315-6625

Mersin Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, Mersin, Türkiye

G. Bebitova 0000-0003-1551-9633

Mersin Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, Mersin, Türkiye

GİRİŞ

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile birlikte internet kullanımı hayatın her alanına girmiş ve kullanımı bir zorunluluk haline gelmiştir ⁽¹⁾. Küreselleşen dünyamızda bilgiye hızlı bir şekilde ulaşılabilir olması pek çok alanda olduğu gibi sağlık alanında da internet kullanım oranını artırmıştır ⁽¹⁻³⁾. Digital 2019 raporuna göre dünya nüfusunun %56'sının internet kullandığı saptanmıştır ⁽⁴⁾. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 verilerine göre ise ülkemizde internet kullanım oranının %72,9 olduğu ve %68,6'sının da internette sağlıkla ilgili bilgi taraması yapıldığı dikkat çekici bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır ⁽⁵⁾. Yapılan çalışmalarda internet kullananların internetten edinilen bilgilerden etkilendikleri ve bu bilgileri yaşamlarında da kullandıkları saptanmıştır ^(3,6-8). Sağlık arama davranışlarında kolay ve pratik bir çözüm olarak kullanılan internet ortamındaki bilgilerin güvenilirliği toplum sağlığı açısından oldukça önemlidir. Yapılan bir çalışmada internetteki sitelerin büyük çoğunluğunun kanıta dayalı bilgi içermediği tespit edilmiştir ⁽⁹⁾.

Gebelik sürecinin sağlıklı geçirilmesinin sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde etkili olduğu bilinmektedir. Gebelik sürecinin sağlıklı geçirilmesi için de gebenin sağlık profesyonellerinden yeterli ve düzenli doğum öncesi bakım alması oldukça önemlidir ⁽¹⁰⁾. Gelişen teknoloji ile birlikte zaman sınırının olmaması, bilgiye evden erişebilmesi gibi nedenlerden dolayı gebeler sorunlarına yönelik daha çok internet ve sosyal medyayı kullanmayı tercih etmeye başlamışlardır ⁽¹⁾. Fakat internetten elde edilen bilgilerin güncel ve bilimsel bilgiler olmadığı da bilinen bir gerçektir ⁽⁹⁾. İnternet ortamında bulunan ve sorgulanmayan birçok bilgi insan yaşamını etkilemesi nedeniyle oldukça önemlidir. Gebelerin gebelikle ilgili internetten edindikleri bilgileri sorgulamadan uygulamaları bakım gereksinimlerinden yararlanmalarına, riskli durumlarda tedaviyi yarıda bırakmalarına, farklı tedavi seçenekleri uygulamalarına hem fetüsün hem de anne adaylarının hayati zararlar görmelerine neden olabilmektedir ^(1,7).

Sağlık hizmet sunumunda anlaşılır, doğru/güvenilir bilgilerin aktarılmasında, sağlık çalışanlarına özellikle de ebe ve hemşirelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu bağlamda İnternet kullanımı ve buna yönelik danışmanlık hizmetlerine ağırlık verilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte gebelerin doğru bilgiye ulaşması için hemşirelerin bu konuda

sorgulayıcı tutum içerisinde ve yol gösterici olması oldukça önemlidir. Ülkemizde özellikle gebeliğe yönelik internet kullanımına ilişkin araştırmalar oldukça sınırlıdır ve bu çalışmayı yapmamıza neden olan önemli bir faktördür.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı nitelikte olan araştırmanın evrenini bir kamu hastanesinin kadın doğum polikliniklerine başvuran araştırmaya dahil olan (18 yaş üzeri, okuma yazma bilen, Türkçe konuşup anlayabilen) gebeler oluşturmaktadır. Örneklem alınacak gebe sayısını belirlemek amacı ile güç analizi yapılmıştır. Buna göre örneklem en az 314 gebe alınması gerekmektedir. 15 Aralık 2018-15 Şubat 2019 tarihleri arasında Mersin ilinde bulunan bir kamu hastanesinin kadın doğum polikliniklerine başvuran 433 gebeye ulaşılmıştır. Veriler, konuya ilişkin literatür taraması sonucunda gebelerin sosyo-demografik özelliklerini, obstetrik öykülerini ve gebelikte internet kullanım durumlarını belirlemeye yönelik toplam 14 sorudan oluşan veri toplama formu kullanılarak toplanmıştır ⁽¹⁻³⁾. Veri toplama formu uygulanmadan önce etik kurul onayı ve ilgili kurumdan yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden gebelerden ise bilgilendirilmiş yazılı onam alınmıştır. Veri toplama araçları, 15 Aralık 2018-15 Şubat 2019 tarihleri arasında yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Veri toplama formunun uygulanması 10-15 dak. sürmüştür. Gebelerin internet kullanım durumları araştırmanın bağımlı değişkenlerini oluştururken, gebenin yaşı, öğrenim durumu, aile tipi, çalışma durumu, obstetrik özellikler gibi özellikler ise bağımsız değişkenlerini oluşturmuştur. Çalışmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 20.0 version kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler olarak ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Kategorik değerlendirmelerde ki kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel testlerin anlamlılık düzeyi için $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya dahil edilen gebelerin sosyodemografik özellikleri incelendiğinde; yaş ortalamasının $28,0 \pm 5,6$ olduğu, kadınların %82,2'sinin 20-34 yaş aralığında, %43,9'unun ilk öğretim mezunu, %59,6'sının gelirinin gidere denk olduğu %62,1'inin ise çekirdek aile yapısına sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Gebelerin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı (n=433)

\bar{X}	n	%
Yaş		
20 yaş altı	17	3,9
20-34 yaş	356	82,2
35 yaş üzeri	60	13,9
Öğrenim Durumu		
Okuryazar	63	14,6
İlköğretim mezunu	190	43,9
Lise ve üniversite mezunu	180	41,6
Ekonomik Durumu		
Gelir giderden az	139	32,1
Gelir gidere denk	258	59,6
Gelir giderden fazla	36	8,3
Aile Yapısı		
Çekirdek aile	269	62,1
Geniş aile	164	37,9

Tablo 2. Gebelerin Obstetrik Özelliklerinin Dağılımı

	n	%
Gebelik sayısı		
İlk gebelik	164	37,8
1-3	150	34,6
4 ve üzeri	119	27,6
Gebelik Haftası		
4-14. hafta	19	4,5
15-25. hafta	138	31,8
26-40. hafta	276	63,7
Doğum öncesi bakım alma		
Evet	295	68,1
Hayır	138	31,9
Doğum öncesi bakımı kimden aldığı (n=295)		
Ebe/Hemşire	135	45,7
Kadın doğum uzmanı	150	50,8
Aile Hekimi	10	3,5

Gebelerin %37,8'inin ilk gebeliği olduğu, %63,7'sinin 26-40. gebelik haftasında olduğu belirlenmiştir. Tablo incelendiğinde gebelerin %68,1'inin doğum öncesi

bakım aldığı, bakım alan gebelerinde %50,8'inin doğum öncesi bakımı kadın doğum uzmanından aldıkları saptanmıştır (Tablo 2).

Araştırmamızda gebelerin %72,5'inin internet kullandıkları, internet kullanan gebelerin %61,1'inin de nadiren kullandıkları belirlenmiştir. Tablo incelendiğinde gebelerin yarıdan fazlasının (%64,3) gebelik belirtileri, %60,1'i gebelikte bebeğin gelişimi, %59,2'si gebelikte karşılaşılan sorunlara yönelik öneriler, %32,1'inin bebeğin cinsiyeti, yarıdan fazlasının (%58,5) annede meydana gelen değişiklikler konusunda internette tarama yaptıkları görülmektedir. Gebelerin %79,6'sının da internetteki bilgilerin güvenli olduğunu ifade ettikleri saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Gebelerin İnternet Kullanımına İlişkin Özelliklerinin Dağılımı

	n	%
Gebelikte İnternet kullanımı		
Evet	314	72,5
Hayır	119	27,5
İnternet kullanım sıklığı (n=314)		
Nadiren kullanıyor	192	61,1
Çoğu zaman kullanıyor	122	38,9
İnternette arama yapılan konular*		
Gebelik belirtileri	202	64,3
Gebelikte annede meydana gelen değişiklikler	184	58,5
Gebelikte bebeğin gelişimi	189	60,1
Bebeğin cinsiyeti	139	32,1
Gebelikte karşılaşılan sorunlara yönelik öneriler	186	59,2
Gebelikte beslenme	158	50,3
Gebelikte aşılama/ilaç kullanımı	113	35,9
Gebelikte egzersiz	109	34,7
Fetal sağlık testleri	140	44,5
Doğum zamanı	178	56,6
Doğum yöntemleri	153	48,7
İnternetteki bilgileri güvenli bulma durumu (n=314)		
Evet	250	79,6
Hayır	164	20,4

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Tablo 4. Gebelerin Sosyodemografik Özellikleri İle İnternet Kullanım Durumları

	İnternet kullanıyor		İnternet Kullanmıyor		İstatistiksel Değer
	n	%	n	%	
Yaş					
20 yaş altı	13	4,1	4	3,3	
20-34 yaş	266	84,8	90	75,6	P=0,029
35 yaş ve üzeri	35	11,1	25	21,1	
Öğrenim Durumu					
Okur yazar	27	8,5	36	30,2	
İlköğretim mezunu	128	40,8	62	52,1	P=0,00
Lise ve Üniversite mezunu	159	50,7	21	17,7	
Ekonomik Durum					
Gelir giderden az	75	23,8	64	53,7	
Gelir gidere denk	207	65,9	51	42,8	P=0,00
Gelir giderden fazla	32	10,2	4	3,5	
Aile Yapısı					
Çekirdek aile	203	64,6	66	55,4	P=0,078
Geniş aile	111	35,4	53	44,6	

Tablo 5. Gebelerin Obstetrik Özellikleri İle İnternet Kullanım Durumlarının Dağılımı

	İnternet kullanıyor		İnternet Kullanmıyor		İstatistiksel Değer
	n	%	n	%	
Gebelik Sayısı					
İlk gebelik	146	46,4	18	15,1	
1-3	96	30,7	54	45,4	P=0,00
4 ve üzeri	72	22,9	47	39,5	
Doğun Öncesi Bakım Alma Durumu					
Evet	226	71,9	69	64,3	P=0,00
Hayır	88	28,1	50	45,7	

Araştırmaya dahil olan gebelerin sosyodemografik özellikleri ile internet kullanım durumları incelendiğinde; gebelerin yaşları, öğrenim durumları ve ekonomik durumları ile internet kullanımları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Araştırmaya dahil olan gebelerin aile yapıları ile internet kullanımları arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$) (Tablo 4).

Gebelerin obstetrik özellikleri ile internet kullanım durumları incelendiğinde; gebelik sayısı ve doğum öncesi bakım alma ile internet kullanımları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). İlk

gebeliği ve doğum öncesi bakım alan kadınların internet kullanım oranının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 5).

TARTIŞMA

Araştırmamızda gebelerin yarısından fazlasının internet kullandıkları, internette taranan konuların sırasıyla gebelikte karşılaşılan sorunlar ve öneriler, bebeğin cinsiyetini tahmin etmeye yönelik belirtiler, annede ve bebekte meydana gelen değişiklikler, gebelik belirtileri ve beslenme olduğu saptanmıştır. Lagan ve ark. ⁽¹¹⁾ gebelikte internet kullanımı ile

ilgili çalışmasında gebelerin araştırmamıza benzer şekilde en sık gebelik komplikasyonları, doğum eylemi, genel gebelik rahatsızlıkları ve semptomları ile ilgili tarama yaptıkları belirlenmiştir. Gao ve ark.⁽¹²⁾ yaptıkları çalışmada gebelerin internet kullanımı (%91,9) bizim araştırmamıza oranla daha yüksek bulunmuş olup fetal gelişim ve beslenme konusunda tarama yaptıkları saptanmıştır. Huberty ve ark.⁽¹³⁾ yaptıkları benzer çalışmada gebelerin %94'ünün internet kullandıkları belirlenmiştir. Kavlak ve ark.⁽¹⁴⁾ ülkemizde yaptıkları çalışmada gebelerin %44,1'inin haftada bir-iki kez internet kullandığı, doğum, fetal gelişim ve gebelikte beslenme konularının araştırıldığı saptanmıştır. Çalışmalar ile araştırmamız karşılaştırıldığında bizim araştırmamızda internet kullanım oranının daha düşük olduğu ve bu duruma neden olan faktörlerin kültürel ve bireysel farklılıklar olduğu düşünülebilir. Günümüzde internet, bilgiye hızlı bir şekilde erişime imkânı ve çok sayıda kaynağa ulaşma şansı vermektedir. İnternet bilgilerinin doğru ve kullanılabilir olması sağlıklı gebelik ve fetüs açısından oldukça önemlidir. Bununla birlikte internette aranan konuların benzer olması ise dikkat çekici bir bulgudur. Bu durum gebelerin özellikle bu konularda daha fazla bilgiye gereksinim duyduklarını ve sağlık profesyonelleri olarak ebe ve hemşirelerin eğitici ve danışmanlık rolünün önemini bir kez daha karşımıza çıkarmaktadır.

Bu araştırmada gebelerin yaşları, ekonomik durumları ve öğrenim durumları gibi sosyodemografik değişkenlerle internet kullanımları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Anıl ve Köksal'ın⁽¹⁵⁾ yaptıkları çalışmada öğrenim ve gelir durumu yüksek olan bireylerin daha çok internet kullandıkları belirlenmiştir. Bu sonuç bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Bu durum öğrenim düzeyleri yüksek olan bireylerin bilgiye nasıl ulaşacaklarını bilmeleri ve teknolojiyi daha iyi kullanabilmeleri ile ilişkilendirilebilir. Wallwiener ve ark.⁽¹⁶⁾ Almanya'da yaptıkları çalışmada ise bizim çalışmamızdan farklı olarak öğrenim durumunun internet kullanımında etkili olmadığını saptamışlardır. Bu durum ise örneklem gruplarının farklı bireysel ve kültürel özelliklerden kaynaklanmış olabileceğini düşündürmektedir.

Araştırmaya dahil olan gebelerin obstetrik özellikleri ile internet kullanım durumları incelendiğinde gebelik sayısı ve doğum öncesi bakım alma durumları ile internet kullanımları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Doğum öncesi bakım alan gebelerin daha fazla internet kullanması, soru

sorma konusunda sağlık personelinin çekinmeleri, kolay kullanımı konusunda interneti tercih etmeleri, daha fazla araştırma isteği duymaları ile açıklanabilir. Araştırmamızda ilk gebeliği olan kadınların daha fazla internet kullandıkları belirlenmiştir. Wallwiener ve ark.⁽¹⁶⁾ yaptıkları çalışmada nullipar kadınların multipar kadınlara oranla daha fazla internet kullandıkları belirlenmiştir. Bu bulgu bizim araştırmamızla benzerlik göstermektedir. Bu durum ilk gebeliğini yaşayan gebelerin gebelikte ilgili daha fazla bilgiye ihtiyaç duyması ve daha fazla bilgi arayışına girmesi ile ilişkilendirilebilir. Günümüzde bilişim teknolojisinin gelişmesi ile birlikte dünyada ve ülkemizde değişimler olmuş ve bilgi arayışında erişimin kolay olması ve bir çok bilgiye ulaşabilmesi açısından internet kullanımı cazip bir seçenek haline gelmiştir. Bu cazip seçeneğin gebelikteki karar sürecine belirgin bir etkisi olduğu ve bilgilere güven duydukları yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur. Bizim araştırmamızda da gebelerin büyük bir kısmı internette edindikleri bilgilerin güvenilir bilgiler olduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda gebelerin gereksinim duydukları bilginin doğru, güvenilir ve kullanılabilir olması gebe sağlığı açısından oldukça önemlidir. Fakat internette yer alan her bilginin doğru olmadığı ve yanlış aktarılacağı de unutulmamalıdır. Burada sağlık profesyonellerinin internet kullanımını ve internette edinilen bilgileri sorgulaması, gerekli önlemlerin alınması konusunda savunuculuk, eğitim ve danışmanlık gibi çok önemli rollerini kullanarak gebelere bakım sunması oldukça önemlidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada gebelerin çoğunluğunun gebelikte ilgili konularda internet kullandığı saptanmıştır. Gebelerin gebelikte karşılaşılan sorunlara yönelik öneriler, bebeğin cinsiyeti, annede ve bebekte meydana gelen değişiklikler konusunda internette tarama yaptıkları saptanmıştır. Araştırmada gebelerin büyük bir kısmı internette edinilen bilgilere güvendiklerini ifade ettikleri belirlenmiştir. İnternette edinilen her bilginin doğru ve güvenilir olmadığı bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda bireylerin doğru ve güvenilir bilgiye ulaşması için sağlık profesyonelleri yargılayıcı olmadan edinilen bilgileri sorgulamalı ve ona yönelik eğitim ve danışmanlık yapmalıdırlar.

Yazar katkısı

Araştırma fikri ve tasarımı: TGE ve RV; veri toplama: RV, GB ve AU; sonuçların analizi ve yorumlanması: TGE ve DVY; araştırma metnini hazırlama: TGE ve RV.

Tüm yazarlar araştırma sonuçlarını gözden geçirdi ve araştırmanın son halini onayladı.

Etik kurul onayı

Bu araştırma için Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan onay alınmıştır (Karar no: 017/31.12.2018).

Finansal destek

Yazarlar araştırma için finansal bir destek almadıklarını beyan etmiştir.

Çıkar çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Author contribution

Study conception and design: TGE and RV ; data collection: RV, GB, and AU; analysis and interpretation of results: TGE and DVY; draft manuscript preparation TGE and RV. All authors reviewed the results and approved the final version of the manuscript.

Ethical approval

The study was approved by the Mersin University Social and Human Sciences Ethics Committee (Protocol no. 017/31.12.2018).

Funding

The authors declare that the study received no funding.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKÇA

1. Hadımlı A, Akyüz DM, Oran TN. Gebelerin interneti kullanma sıklıkları ve nedenleri. *Life Science*. 2018;13(3):32-43. [Crossref]
2. Aydın Eİ. Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları üzerine bir araştırma: Anadolu Üniversitesi örneği. *Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Dergisi*. 2016; (35): 373-86.
3. Erenel ŞA, Gönenç İM, Ünal KF, Vural G. Teknoloji ve kadın sağlığı. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2011; 2(2):66-74.
4. <https://wearesocial.com/blog/2019/01/digital-2019-global-internet-use-accelerates> (Erişim Tarihi: 25.01.2019).
5. Türkiye İstatistik Kurumu Nüfus Verileri, 2018. Erişim Linki: <http://www.tuik.gov.tr>. Erişim Tarihi: 25.01.2019.
6. Can AB, Sönmez E, Özer F, Ayva G, Bacı H, Kaya HE. ve ark. Sağlık arama davranışı olarak internet kullanımını inceleyen bir araştırma. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*. 2014; 36: 486-94. [Crossref]
7. Zülfikar H. Hastaların internet kullanımı ve elektronik ortamdaki sağlık bilgilerine erişim davranışları. *Florence Nigtingale Hemşirelik Dergisi*. 2014; 22(1): 46-52. [Crossref]
8. İşleyen F, Gülkesen KH, Zayim N. Türkçe WEB sitelerinde sunulan sağlık bilgisinin anlaşılabilirliği. 2. Ulusal Tıp Bilişimi Kongresi; 17-20 Kasım 2005; Antalya.
9. Solmaz B, Tekin G, Herzem Z, Demir M. İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir uygulama. *Selçuk İletişim Dergisi*. 2013; 7(4):23-32.
10. Taşkın, L. Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği. Ankara: Akademisyen yayınevi 2016.
11. Lagan SBM, Sinclair M, Kernohan WG. Internet use in pregnancy informs women's decision making: a web-based survey. *Birth*; 2010 37: 106-15. [Crossref]
12. Gao L, Larsson M, Luo SY. Internet use by chinese women seeking pregnancy-related information. *Midwifery*. 2013; 29:730-5. [Crossref]
13. Huberty J, Dinkel D, Beets MW, Coleman J. Describing the use of the Internet for health, physical activity, and nutrition information in pregnant women. *Matern Child Health J*. 2013; 17(8):1363-72. [Crossref]
14. Kavlak O, Atan S, Güleç D, Öztürk R, Atay N. Pregnant women's use of the Internet in relation to their pregnancy in Izmir, Turkey. *Inform Health Soc Care*, 2012; 37(4):253-63. [Crossref]
15. Anıl B, Köksal E. Türkiye'de interneti kimler, ne için kullanıyor? *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2016; 38 (1):1-13. [Crossref]
16. Wallwiener S, Müller M, Doster A, Leserar W, Reck CI, Pauluschke FJ. Pregnancy e health and m health: user proportions and characteristics of pregnant women using Web-based information sources a cross-sectional study. *Arch Gynecol Obstet*. 2016; 294(5):937-44. [Crossref]